Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 134.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

CZWARTEK 15 Czerwca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
	6	27 4. 73	+13, 9	6. 24	Pł. Zachodni	słaby	Pochmurno	
13	2	3. 83	22, 8	10 74	Pn. Wschodni	,,	,,	
	10	3. 93	18, 4	7 79	Zachodni	,,	,,	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Dziennik Polityczny ogłasza następujący nader ważny dokument złożony przez Lamartina zgromadzeniu narodowemu, w dniu 23 maja b. r. obszerniéj wyjaśniający politykę Francyi względnie Polski.

Instrukcye dla naszych agentów na północy. „Były rząd pozwalał z niechęcią i jakoby przymuszony swoim izbom oświadczać corocznie życzenia swe o wskrzeszenie narodowości polskiej. Rzeczpospolita więcéj mówi, mówi sama przez się i głośno:

Sprawa przywrócenia narodowości polskiéj w rozmiarach mających być oznaczonymi z trzema z kolei dworami, jest własną Francyi sprawą—sprawą któréj nigdy nie opuści, ani nie zapomni—sprawą którą najprzód popierać będzie na drodze dyplomatycznéj, a nakoniec czynném działaniem, w dniu i w godzinie w któréj wypadki pozwolą jéj rozumnie i przez rozsądne z góry przygotowane kombinacye wystąpić z sprzymierzeńcami naturalnymi w sprawie wyswobodzenia Polski. Powiedzcie panowie otwarcie rządowi pruskiemu, dobitnie rządowi austryackiemu i bez obawy Rossyi: Pragniemy pokoju z wami. Poszukiwać nawet będziemy przymierza na zasadach sprawiedliwych dla wszystkich, dobroczynnych dla narodów pośrednich; lecz pierwszym warunkiem trwałości tego pokoju, szczerości tych przymierzy, jest, aby Polska zabrana, ujarzmiona, bez narodowości własnéj, bez niezawisłości cywilnéj religijnéj, nie stała między wami a nami! Oddajcie, usamowalniajcie, organizujcie w porozumieniu z Polską samą, w porozumieniu z wszystkiemi mocarstwy interessowanemi o prawa i sprawiedliwość, solidarnie gwarantującemi traktaty 1815 roku Polskę, któraby miała swe własne życie i swoją osobistą niepodległość w świecie. Tym sposobem wszystko się ułatwi; wszystko zmieni się w pokój i przyjaźń między rzecząpospolitą francuzką i państwami interessowanemi. Inaczéj wszystko będzie chwilowe, fałszywe, nieprzyjazne, najeżone trudnościami, wojnami i zasadzkami. Trwałość pokoju świata od tego zawisła.“

AUSTRYA.

Wiedeń 8 Czerwca. Z wielkiém tu niezadowoleniem otrzymano wiadomość, że gubernator Galicyi hr. Stadion, otrzymał polecenie od Jego C. K. Mości utworzenia nowego ministeryum, w skutek czego do Innspruk pospieszył. Tu sobie życzą, aby Pillersdorf aż do otwarcia sejmu pozostał, a sejm dopiéro orzecze czy tenże ma ustąpić, lub téż pozostać nadal. Chociaż Pillersdorf jest słabéj woli, wielkie jednak ma do dobrego skłonności. Nie przestając na pracach swego urzędu tak w dzień jak i w nocy, jego sześć córek czytają mu wieczór wyciągi z dzienników i plakatów, które wprzód czerwonym poznaczały ołówkiem, z czego następują sprostowania, wyjaśnienia i badania. Hr. Stadion zupełnie utracił używaną niegdyś popularność, jego arystokratyczne usposobienie, sprawia obrzydzenie, jego niezdolność w pojęciu konstytucyi sprawia pogardę, a tak należy on do owych Sto-Jańskich robaczków liberalizmu, które świeciły podczas gdy Austrya w ciemnocie pogrążoną była, teraz zaś znikły gdy weszło świetne słońce nad ludami Austryi. Dla uwieńczenia swego oddalenia się z Lwowa, i dla rozpoczęcia w godny sposób swéj nowéj missyi, zostawił swoim następcą na czas swéj nieobecności kommenderującego w całéj Galicyi feldm. Br. Hammerstein, po całym kraju w najwyższym stopniu nie lubionego człowieka, a tak wśród pokoju, władzę cywilną złożył w ręce wojskowe. — Jeden z dzienników zwraca uwagę na skarby klasztorne, które przechowują miliony, podczas gdy srebrne łyżki składają biedni ludzie w ofierze ojczyznie. W kaplicy Maryi, w znaném cudowném miejscu w Styryi, znajduje się między wielu innémi kosztownościami, dwa złote popiersia zmarłego xięcia, z których jeden 1000 dukatów, drugi zaś 1000 jest wart dublonów, a ołtarz P. Maryi waży 12 centnarów. (G. Wr.)

— *Dnia 12 Czerwca.* —

Według nadeszłych z Tryestu urzędowych wiadomości, flota neapolitańska zbliżyła się znowu znacznie do tamtejszego portu i sprawiła, że cała gwardya narodowa wystąpiła pod bronią. Nie można było odgadnąć właściwego zamiaru nieprzyjacielskiego admirała, a gdy się jego okręta zbliżyły na odle-

głość wystrzału armatniego, strzelano do nich z fregaty Bellony i kilku bateryj portowych. Nieprzyjaciel odpowiedział słabo, co było powodem, że i z naszéj strony ognia dawać zaprzestano, z tego szczególniéj powodu, iż dla znacznéj odległości i zmroku żadnéj rzeczywistéj korzyści odnieść nie było można. Z rana 7go flota oddaliła się już znacznie i dzień zeszedł spokojnie. (G. w. W.)

Innsbruk 3 *Czerwca.* Wczoraj przybyli tu papiezki nuncyusz i hr. Arnim poseł pruski z Wiédnia. Już się tu pięciu posłów znajduje. (Niderlandzki, duński i rossyjski, już dawniéj przybyli), angielski z całym swoim orszakiem jest w krótce spodziéwanym.

Prywatne listy z Innspruka zapewniają, że od przybycia ministra Wessenberga, reakcyjna kamarilla zupełnie sparaliżowaną została i już więcéj nie staje na przeszkodzie zamiarom ulubieńca ludu arcyxięcia Jana. Donoszą także, że Jego Ces. Król. Mość przed otwarciem sejmu do stolicy powrócić zamyśla. – Hr. Stadion wyjechał z Wiédnia w d. 3 do Innspruka. Oświadczył się za trwaniem ministeryum Pillersdorfa, uznając, iż jedynie sejm orzec może, czy ma się utworzyć nowe ministeryum, czy też obecnie zapełnić się mężami, powszechne posiadających zaufanie. (G. Wr.)

WĘGRY.

Peszt 6 *Czerwca.* Ministeryum nasze poczyniło już kroki dla zawiązania dyplomatycznych stosunków z Paryżem, Londynem, jako też z Konstantynopolem i xięstwami Naddunajskiemi. — Od mającego się tu zebrać sejmu w dniu 2 lipca mają zażądać rekrutacyi 150,000 ludzi „tak dla utrzymania tronu królewskiego, jako téż dla nienaruszalności i niepodległości ojczyzny.“ Niebezpieczeństwo z strony Sławian, wzrasta nieustannie, a wielu upatrują najwyższy szczyt takowego w przywołaniu Bana Kroacyi do Innspruka. — Godną jest rzeczą zastanowienia, że w Siedmiogrodzie cenzura austryacka jeszcze nie jest zniesioną. (G. Wr.)

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Berlin 8 *Czerwca.* Gdy dziś xiążę pruski wysiadł przed akademią śpiéwu, gdzie się odbywają posiedzenia sejmu ustawodawczego, przyjęto go częścią słabym okrzykiem, częścią głośném sykaniem. Pewien oficer po cywilnemu przebrany ośmielił się potrącić kilku sykających; chwycono go natychmiast i odprowadzono na odwach, gdzie stanąć musiał do protokułu. Książę bardzo dobrze wyglądający nie był wcale zmięszany wchodząc do sali i zaraz po swojéj przemowie, którą jak najobojętniéj przyjęto, wrócił do Poczdamu. Dziś rano kommissya adresu miała konferencyą z ministrami Bornemann i Hansemann, którzy jéj oświadczyli, iż „oszczędności“ (o których wzmiankuje mowa tronowa) już się wyczerpały i że w przyszłym tygodniu zmuszeni będą przedstawić izbie wniosek o zaciągnięcie pożyczki przymusowéj dla pokrycia rozchodów bieżących. (G. Wr.)

Poznań 11 *Czerwca.* Deputowani polscy w Berlinie następne pismo jenerałowi Pfuel do Poznania przesłali:

Excelencyo! Z najgłębszą boleścią serca czytali niżéj podpisani odezwę w. excelencyi do właścian Polaków datowaną z Poznania na dzień 23 z. miesiąca.

Przekonywa ona nas, że złośliwe oszczerstwa rozsiewane umyślnie przez zawzięte stronnictwo w W. xięztwie, przeważnie na sposób myślenia W. excelencyi wpłynęły, zkąd poszło, że nieprzyjazny nam duch przebijający się w innych téj treści odezwach, rzeczy w innym zupełnie wystawił świetle i wbrew fałsz faktom zadaje.

Excelencya utrzymujesz, że obcy i na śmierć skazani do ludu naszego przybyli, aby go podburzać. „Obcymi“ nazywasz w. Excelencya zapewne owych nieszczęśliwych Polaków, którzy najpiękniejsze swe lata na smutném wygnaniu strawili, „na śmierć skazanymi“ zaś owych więźniów politycznych, których za sprawą ludu berlińskiego, Najjaśniejszy Pan wolnością udarował i ojczyznie przywrócił, bo nic innego zapewne owe przenośnie nie znaczą. My zaś sądzimy mieć prawdę za sobą utrzymując, że mniemani owi burzyciele zamiast wzruszonego wypadkami ludu jątrzyć, żadnych nie oszczędzili starań, aby go uśmierzyć i od gwałtów powściągnąć, zwłaszcza że lud widząc złamaną konwencyą i najświętsze swe prawa zdeptane, ze wszech stron zaczepiony, do rozpaczliwéj o życie zmuszony był walki.

Daléj utrzymujesz excelencya, że ci mężowie lud groźbami uszczerbku religijnego durzyli mówiąc, iż go chcą zmusić do zostania ewanielikami. O tém wprawdzie nie wiemy, ale wiemy to, że nasze obrazy świętych, groby i kościoły wyuzdane znieważyło żołdactwo, że nam kapłanów złupiono i pomordowano, jak w Kurniku, Buku, Mieściskach, Koźminie i indziéj.

Excelencya utrzymujesz nareszcie, że tym którzyby za broń chwycili, po trzy morgi przyobiecano, i w téj mierze fałszywe masz zdanie. Darowizna tym przeciwnie przyobiecaną została, którzyby po konwencyi do domów popochodzili, był to więc środek pacyfikacyjny, a nie wywołujący, o czém się z obwieszczenia komitetu Narodowego z dnia 16go Kwietnia przekonać dostatecznie można. A jeżeli excel. sądzisz, że lud takiém przyrzeczeniem oszukano, odpowiemy tém tylko, że na wielu miejscach już przyrzeczenia dopełniono, a i reszta go wykona, skoro tylko prawo mocniejszego w naszém xięztwie ustanie.

A skoro excelencya wyłącznie jeszcze do włościan się odzywasz, że ich król wolnymi ludźmi uczynił, przytaczamy na to (nie wchodząc w pierwotną, późniéj prawda uszczuploną wolność chłopów w Polsce) fakt, że już konstytucya 3 Maja r. 1791 naszych chłopów z średniowiekowego poddaństwa wydźwignęła, było to w czasie, kiedy się w Prussach nikomu o tém nie śniło. Bo chociaż też nieszczęsne naszéj ojczyzny losy nie pozwoliły nam

przeprowadzić zamiaru konstytucyi do skutku, to jednakowoż zaprowadzenie prawa francuzkiego włościan, poddaństwo zniesło, a tym sposobem rząd pruski ich wolnymi już zastał.

Co zaś do nadania późniéj własności, do czegośmy się jak najchętniéj przychylili, nadmieniamy to tylko, że owa darowizna nie szła bynajmniéj na koszt skarbu albo szkatuły, tylko czysto z majątków dziedziców pochodziła, do czego oni chętniéj się może skłonili jak gdzie indziéj.

Z żalem oświadczamy w. excelencyi, iż rzeczona odezwa bynajmniéj nie zaleca się duchem pojednania i pokoju, jakby po komissarzu pacyfikacyjnym słusznie żądać można, ale owszem ściąga podejrzenie na siebie, że jest raczéj zachętą do wzniecenia zaburzeń socyalnych.

Z uszanowaniem W. exc uniżeni
Potworowski, *Bażyński*, *Kraszewski*, *Szuman*, *Trąpczyński*, *Kościelski*, *Raszkiewicz*, *Cieszkowski*, *Strybel*, *Brodowski*, *Taczanowski*. *(D. P.)*

NIEMCY.

Frankfort nad M. 9 *Czerwca.* W komitecie co do władzy wykonawczéj następny przyjęto wniosek Dahlmana: zgromadzenie Narodowe postanawia: 1) Aż do stanowczego urządzenia naczelnéj władzy dla Niemiec zaprowadza się dyrektoryum związkowe mające wykonywać naczelną władzę w wspólnych interessach niemieckiego Narodu. 2) Takowa władza ma składać się z trzech mężów, którzy posiadają zaufanie zgromadzenia Narodowego i mają być wybrani za poprzedniém połączeniem 30 członków wybranych z zgromadzenia Narodowego, których to 30, rządy wybiorą, a zgromadzenie Narodowe potwierdzi. Z Austryi i Pruss ma być po jednemu; trzeci zaś ma być z resztv związkowych państw z 3ch przez Bawaryą przedstawionych kandydatów, a większosią głosów przez zgromadzenie Narodowe wybranych. 3) Dyrektoryum związkowe ma: *a)* postanowienia przez zgromadzenie Narodowe uchwalone, ogłaszać i wprowadzać w moc obowiązującą; *b)* wydawać potrzebne rozporządzenia do wykonywania praw państwa; *c)* przyjąć na siebie naczelny kierunek przygotowań wspólnéj obrony, i mianować naczelnego wodza wszystkich związkowych wojsk; *d)* wykonywać reprezentacyą Niemiec z stanowiska prawa Narodów; posłów i konsulów mianować. 4) Tak co do wojny jako i pokoju, jako i co do układów z zagranicznemi mocarstwami stanowi dyrektoryum związkowe, za porozumieniem się z zgromadzeniem Narodowém. 5) Dyrektoryum związkowe wykonywa swoją władzę za pomocą przez siebie wybranych ministrów, a zgromadzeniu Narodowemu odpowiedzialnych. Wszystkie tejże władzy rozporządzenia, potrzebują do swéj ważności kontrasygnowania przynajmniéj jednego odpowiedzialnego ministra. 6) W tém celu dyrektoryum związkowe wybiera: *a)* ministra spraw zagranicznych; *b)* ministra wojny, (zarazem i marynarki); *c)* ministra spraw wewnętrznych; *d)* ministra finansów; *e)* ministra rolnictwa, rzemiosł, handlu i prac publicznych. 7) Ministrowie mają prawo byó obecnemi na obradach zgromadzenia Narodowego, i od takowego w każdym czasie być wysłuchanemi, a nawet mają prawo głosowania w tymże, lecz w razie, gdy są takowego członkami. Przeciwnie zaś stanowisko każdego w szczególności członka dyrektoryum związkowego, nie może być połączalne z stanowiskiem członka zgromadzenia Narodowego. 8) Jak skoro konstytucya dla Niemiec wykończoną i w wykonanie wprowadzoną zostanie, ustają czynności dyrektoryatu i jego ministrów. (P. S. A.)

FRANCYA.

Wczorajszę posiedzenie zgromadzenia narodowego przykre na obecnych sprawiło wrażenie. Na początku jego p. Clement Thomas wódz naczelny gwardyi narodowéj usprawiedliwiał się dość niezręcznie z uczynionego onegdaj wniosku o zniesienie orderu legii honorowéj, i z zasady z któréj wychodził jakoby to były czcze mamidła, którém to wyrażeniem nie chciał bynajmniéj obrazić członków legii za prawdziwie krajowi oddane usługi rzeczonym orderem ozdobionych. Następnie jenerał Cavaignac minister wojny zawiadomił izbę o wzięciu Peschiery przez Piemontczyków, którą to wiadomość ogólnym powitano oklaskiem. W dalszym ciągu posiedzenia p. Cremieux minister sprawiedliwości, tłumaczył się z swojego votum przeciw przyjęciu wniosku prokuratorów rzeczypospolitéj o aresztowanie p. Louis Blanc. Jako minister musiał na ten wniosek zezwolić, jako reprezentant ludu, głosować musiał według osobistego przekonania. Powstali na to p. Portalis b. prokurator przy sądzie appellacyjnym, a późniéj p. Landrin prokurator przy trybunale, utrzymując, iż p. Crémieux przy obradach nad tym wnioskiem w ministeryum oświadczył, iż się zupełnie z nimi zgadza co do zasad i powodów wspomnionego wniosku. P. Crémieux odpowiedział na to, iż pamięć tych dwóch panów musi być bardzo krótką, gdyż mu się ani przyśniło o podobném zapewnieniu. Na to zaprzeczenie p. Juliusz Favre sprawozdawca kommissyi wszedł na mownicę oskarżając ministra sprawiedliwości o złamanie słowa, co wywołało wielką wrzawę. P. Crémieux oświadczył, iż raczéj złoży urzędowanie jako minister i reprezentant, aniżeli miałoby zostawać pod podobnym zarzutem. Po téj burzliwéj dyskussyi przystąpiono do wyboru prezesa zgromadzenia na miesiąc następujący. P. Sénard znaczną większością został wybranym. Wiceprezesami wybrano pp. Bethmont, Lacrosse Marrast, Cormenin, Corbon i p. Portalis. Sekretarzami pp. Lafayette, Landrin i Bérard. Wybór pp. Portalis i Landrin dowodem jest, że izba umiała ocenić szlachetne ich postąpienie, gdy złożyli znakomite urzęda doznawszy z strony rządu niczém nie dającego się usprawiedliwić w funkcyach swych uwłoczenia.

W skutku dzisiejszego posiedzenia zgromadzenia narodowego, p. Crémieux minister sprawiedliwości podał się do dymissyi.

(Posiedzenie zgromadzenia narodowego). Prezes Bucher zagaił je po raz ostatni i odczytał krótką przemowę, w któréj obok podziękowania za okazane mu zaufanie izby, wyliczył dotychczasowe jéj czynności, wezwał nowego prezesa aby miejsce jego zajął. P. Sénard uścisnąwszy swego poprzednika, miał mowę wstępną, w któréj przedstawił głównie potrzebę rządu silnego i energicznego prze-

ciw powstającej anarchii. Następnie p. Duclerc minister finansów, przedstawił zgromadzeniu budżet rozchodów na rok 1848. Wynosi on 1,734 miliony franków, czyli 58 milion. mniéj niż za ministerstwa Guizota. P. Bineau odczytał sprawozdanie w kwestyi wywłaszczenia kolei żelaznych, wnosząc w końcu w imieniu kommissyi, aby zgromadzenie projekt ministeryalny odrzuciło. Wniosek ten poparł p. Lasteyrie utrzymując, iż rząd pierwéj powinien dawne zaspokoić długi, zanim w celu nabycia kolei żelaznych, do zaciągania nowych przystąpi. Zawiązała się ztąd żywa dyskussya między pp. Duclerc Billault, Berryer i Garnier Pagès; poczem projekt ministeryalny mimo wniosku kommissyi, większością 387 głosów przeciw 362 przyjęto. *(D. P.)*

Paryż 6 *Czerwca.* Aż dotąd członkowie kommissyi wykonawczéj żadnéj nie pobierają pensyi. Wielu reprezentantów mają poczynić wnioski, iżby każdemu z powyższych członków przeznaczono 6,000 fr. miesięcznie.

Minister handlu Flocon zajął na mieszkanie pawilon Breteuil, należący do zamku w St. Cloud. Jak mówią, minister spraw wewnętrznych pod czas miesięcy letnich ma mieszkać w Meudon, minister finansów w małym Trianon, minister robót publicznych w Fonteinebleau, minister sprawiedliwości w Compiegne, a minister spraw zagranicznych w Rambouillet. (P. S. A.)

ANGLIA.

Londyn 5 *Czerwca.* Zaburzenia Chartystów ciągle trwają po różnych częściach miasta, chociaż przywódzcy przez konstablów rozpędzanemi bywają, przyczém i bez znacznych zranień nie obchodzi się. (P. S. A.)

WŁOCHY.

Neapol. Pod czas rzezi w d. 15 Maja, pomimo że wiele osób rzucało się do nóg królowi prosząc o zaprzestanie krwi rozlewu, Ferdynand jednak niewzruszonym pozostał. Neapol zawdzięcza swoje zbawienie, jedynie admirałowi Baudin. Wtedy stami przysięgano przed Madonną i wszystkiemi świętemi na zamordowanie króla. Wzburzenie w prowincyach jest nie do opisania. Tysiące familij nieszczęśliwemi pozostało. Sroga zemsta wszystkie zajęła serca. Teraz nie podobna królowi napowrót zaufanie odzyskać; powszechnie sądzą, że porzuci swoje królestwo wydawszy wprzód rozkaz, z St. Elmo strzelania do stolicy. (G. Wr.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 13 *do dnia* 14 *Czerwca.*

Scherr-Thos Henryk hr., Oborski Maxymilian ob., Załuski Józef hr., Didier Karol ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Darowski Bolesław ob., Wilamowski ob., do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nr. 2,134.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutek prośby pp. Tomasza i Ludwiny Kozłowskich małżonków o przyznanie im na zasadzie testamentu ś. p. Brygidy Kozakiewiczowéj w spadku po tejże między innemi domu pod L. 10 na Kazimierzu przy Krakowie położonego. Trybunał po wysłuchaniu wniosku Ces. Król. Prokuratora, postępując w myśl artykułu 12 ustawy Hypoteczněj z roku 1844, wzywa mających prawa do nadmienionego spadku, aby takowe w trzech miesiącach przedstawili, w razie bowiem przeciwnym, po upływie tego terminu spadek zgłaszającym się przyznanym zostanie.

Kraków dnia 18 Kwietnia 1848 r.

Prezes

Majer.

(3r.) Z. Sekretarz P. *Burzyński.*

Doniesienia prywatne.

Wochenrapport.

Vom 5 bis incls. 11 d. Mts, sind auf der Kr. Oberschlesischen Eisenbahn:

1,942 Personen
4,954 Centner Fracht } befördert worden.

Die Einnahme betrug fl. 2,457 Xr. 3.

Rapport tygodniowy.

Od 5go do 11go Czerwca włącznie przewieziono Koleją żelazną Krakowsko Górno-szlązką:

1,942 osób i
4,954 centnarów frachtu.

Dochód wynosił Złr. 2,457 grajc. 3.

KĄPIELE w Krzeszowicach otworzone zostaną z d. 1 Lipca b. r. 1848. (2r.)